

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio IV. An & quomodo rectus ordo Charitatis obliget ad amandos
aliquos proximos præ aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

amare proximum quoad bona spiritualia, quam se ipsum quoad temporalia, atque ita obligatur in casu necessitatis extremæ Proximi exponere se periculo certæ mortis, & vitam ac fortunas omnes expendere, ad procurandam æternam Proximi salutem, qui non aliter vlllo modo potest mortem æternam vitare. Ita cum S. Thoma *art. 5.* docent Theologi omnes & Canonistæ, Malderus, Azor, Corduba, Lopez, Nauarrus, quibus immeritò se opponit Ioannes Sanchez *disp. 10. n. 9.*

Ratio enim est, quia tota charitas fundatur supra societatem beatitudinis & participationem diuinæ bonitatis, beatitudinem autem magis anima participat quam corpus. Adde quod salus æterna Proximi maius bonum est, quam vita corporis, ergo magis est diligibilis ex charitate. Quod etiam expressè habetur 1. Ioan. 3. *Christus pro nobis animam suam posuit & nos debemus pro fratribus animas ponere.* Quod præceptum si vnquam vrget, certè in eo potissimum vrget casu, in quo proximus in extrema est necessitate amittendæ salutis. Extrema verò necessitas dicitur cum est physicè impossibile Proximum saluari, nisi ego iuueam. Si enim posset ipse sibi providere, fiat autem ex eius malitia vt damnetur non est in extrema necessitate v. g. occidere potes iniustum aggressorem ad tuendam vitam tuam, quamvis illum videas in peccato esse moriturum. Vicio enim eius sit quod damnetur, vnde non teneor pro illo mori.

Extrema
necessitas.

Quinam autem sint casus extremæ necessitatis in quibus aliquando charitas, aliquando iustitia obligat mori pro salute aliorum fuscè hic tradunt Valentia, Suares, Coninck. Primus v. g. fit quod tempore pestis si alius desit qui administret Sacramenta, v. g. Baptismum liberis Christianorum, teneatur etiam ille qui non est parochus exponere se certo periculo vt communiter tradunt Doctores cum Nauarro, Syluestro & aliis. Secundus teneor etiam cum vitæ periculo excitare dormientem, quem video esse mox interficiendum, & puto propabiliter illum esse in peccato. Tertius mulier grauida si non possit emittere infantem, nisi vterus secetur, sitque spes probabilis, quod ipsa superstes esse poterit sectioni teneor subire illum dolorē vt subueniat saluti æternæ prolis, de quo casu in *tract. de Iustitia* fusiùs disputabitur.

Ad primam Respondeo, Charitatis ordinem non sumi ex sola coniunctione cum Deo, sed etiam ex coniunctione illa per respectum ad eum in quo est Charitas, nam Charitas vult bonum Dei, sed ita vt primariò respiciat illud bonum prout causandum ab eo in quo ipsa est; vt ex dictis patet.

Solutio primæ dubitationis.

Ad secundam Respondeo varias à Patribus expositiones afferri, de votis illis Moyse & Apostoli Pauli. Omnium optima videtur esse, quod Moyse per quandam loquutus est exaggerationem ex certa confidentia erga Deum, vt docet Augustinus *q. 17. super Exodum*, sicut cum Amicus amico suo dicit aut fac hoc aut ne me habeas amplius amicum: sicut enim Moyse non timebat se deletum iri de libro vitæ ita etiam sine vlla hæsitatione confidebat se impetraturum veniam pro populo. Apostolus autem vel loquitur de tempore quo adhuc erat Iudæus vt docent Hieronymus & Anselmus, tunc enim ex zelo in Iudaismum optabat anathema esse à Christo vt totam Synagoga, & legis ceremonias tueretur: vel etiam vt docet Chrysostomus optabat duntaxat separari à commercio, & conuersatione cum membris Christi, si neceffe id fuisset ad salutem fratrum. Denique dici etiam potest desiderium vtriusque fuisse duntaxat conditionatum, si per impossibile mea damnatio esset mediū vtile ad salutem Iudæo-

Moyse.

Paulus.

rum, & hoc velle possem absque peccato, vellem meam damnationem.

Ad reliquam partem dubitationis Resp. quod ex Charitate magis inclinor & magis obligor ad volendum vt proximus operetur aliquid eximium ad gloriam, quam vt ego aliquid faciam exiguum: sed nego consequentiam, tunc enim opus factum à Proximo, fit per charitatem etiam meum opus, volendo enim vt Proximus eliciat illud opus, reddo illud reuera meum & ita me charitas semper magis inclinatur ad maiorem meam perfectionem quam ad perfectionem alterius. Charitas sapè obligat ad statum qui ex se minus est perfectus, sed nunquam obligat ad statum qui attentis omnibus circumstantiis minus sit perfectus. Status religiosus ex natura magis perfectus est quam secularis, sed in eo qui succurrere patri potest in extrema versanti necessitate, & qui potest in statu seculari coniungere se perfectè cum Deo minus est perfectus status religiosus. Contemplatio licet per se sit perfectior quam actio, potest tamen actio per accidens esse perfectior quam sit contemplatio.

Ad secundam nihil superest dicere post ea quæ in limitatione secunda dixi de preferendis bonis propriis temporalibus, bono temporali proximorum, quod semper est verum per se loquendo, quamvis per accidens esse possit falsum.

Solutio tertie dubitationis.

§. IV.

An & quomodo rectus ordo Charitatis obliget ad amandos aliquos Proximos præ aliis.

Ratio dubitandi est primò, quia dicit August. *l. 1. de doctrina Christi. c. 28.* proximos omnes æqualiter esse diligendos, sed cum omnibus prodesse nequeas aliquibus potissimum consulendum esse, & ratio esse potest, quia Proximus diligitur charitate propter bonitatem Dei solam non autem propter intrinsecam vllam perfectionem ergo debent Proximi diligere æqualiter.

Secundò, homo sanctior magis diligitur à Deo & secundum rectam rationem magis est diligibilis quam ille qui nobis est coniunctior, ergo ille magis debet à nobis diligere, nam ordo charitatis non contrarius rectæ rationi, magis debet peti ex coniunctione cum Deo, quam ex coniunctione cum ipso diligente.

Tertiò, vix explicari potest quomodo ille qui est coniunctior præferri debeat illi qui est minus coniunctus, nam alia est coniunctio sanguinis, alia politica, alia spiritalis, prima est inter consanguineos, secunda inter ciues, amicos, contubernales, commilitones; tertia inter fideles, inter religiosos eiusdem ordinis inter confessorium & confitentem: inter parochum & parochianum, nunc autem quomodo vnus aliis debeat præferri.

Dico quartò, rectum Charitatis ordinem exigere vt quidam Proximi magis appetitiuè amentur quam alij, tum interno affectu, tum affectu externo in casu necessitatis, adeo vt illi qui sunt sanctiores magis obiectiuè ac inefficaciter debeant amari, qui verò sunt nobis coniunctiores debeant efficaciter & appetitiuè aliis præferri.

Prima pars est S. Thomæ *art. 6.* probatur, quia illud ex affectu charitatis magis diligere debet quod est propinquius principiis ipsius dilectionis, sed quidam sunt proximiores principiis ipsius dilectionis, quæ sunt homo amans & Deus amatus, aliqui enim sunt sanctiores & nobis coniunctiores quam alij, ergo quidam debent magis amari quam alij, deinde charitas perficit

Ratio prima partis

perficit inclinationem naturæ, illa verò efficit, vt Proximos diligamus potius quam extraneos.

Ratio secundæ partis.

Secunda pars, quod inefficaciter debeant amari qui sunt sanctiores, facilis est, quia vnicuique tenemur velle bona illa quæ habet, idest gaudere de bonis quæ in ipso sunt, aliqui autem habent bona multo maiora quam alij, ergo saltē inefficaciter & obiectiue per complacentiam magis illos amamus qui sunt meliores.

Ratio tertiæ partis.

Tertia pars, quod efficaciter & appetitiue magis amentur qui sunt propinquiore admittitur ab omnibus, & probatur, quia per ordinem charitatis tenemur magis nos ipsos diligere, ergo magis etiam diligere tenemur eos qui magis sunt nobis coniuncti. Deinde omnis motus suam intensionem, & quasi pondus accipit ex ipso principio quo tendit in terminum, non autem ex ipso termino motus. Denique charitas non destruit, sed perficit naturam, inclinatio autem naturæ magis est ad magis propinquos.

Sed hoc tamen sic debet intelligi vt eum triplex sit coniunctio, teneamur magis procurare singulis ea bona quæ sunt debita tali coniunctioni, nam consanguineis tenemur magis procurare bona tam temporalia, quam spiritalia, cui ea quæ ad Rempublicam pertinent, & sic de cæteris. Hoc autem intelligitur de bonis necessariis, nam ea quæ non sunt necessaria sicut nemini tenemur procurare, sic possumus illa procurare licet iis qui sunt minus coniuncti.

Quinam sint nobis magis coniuncti.

Quinam verò proximi sint nobis magis coniuncti disputat S. Thomas per multos articulos. Primo enim si fiat comparatio intra idem genus coniunctionis præferendi sunt ij qui maiorem habent coniunctionem intra idem genus, v.g. inter consanguineos pater præferendus est aliis omnibus, idēque in casu necessitatis tū temporalis, tū spiritalis tenetur quilibet magis amare ac potius subuenire patri quam filio vt probat S. Thomas art. 9. beneficia enim à patre accepta maxima sunt, vnde impietas grauior est occidere patrem quam filium: deinde filius comparatur cum patre tanquam pars cum toto, pater autem comparatur cum filio tanquam cum parte, vnde maior est coniunctio filij cum patre, quam patris cum filio. Similiter præferendus est pater matri vt docet S. Thomas art. 10.

Pater præferendus est filio & matri.

quia est præcipua causa filij, & ad ipsum præcipua spectat cura filiorum. Sed hoc tamen negat Suarez obligare sub mortali peccato. Denique negat Valentia id valere extra casum necessitatis, nam quilibet extra casum necessitatis tenetur præferre filium patri, quoad ea bona tū temporalia tū spiritalia quæ spectant ad promouendum bonum quod homo habet extra suum esse, quod S. Thomas tradit art. 9. quia ex Apostolo non debent thesaurizare filij parentibus, sed parentes filiis, pars enim non debet perficere suum totum, sed totum suas partes perficit. Comparatio autem benefactoris & beneficiati eodem modo fieri debet, ac comparatio parentis & filij quoad ordinem amoris appetitiui.

Comparatio inter coniunctos in ordine diuerso.

Secundò, si fiat comparatio inter eos qui sunt coniuncti in ordine diuerso, dicendum est quod quilibet præferendus semper est in rebus pertinentibus ad talem coniunctionem, in alijs autem bonis ille præferendus est, qui est coniunctior: v.g. in rebus ciuilibus præferendus est ciuis, alij consanguineo qui non est ciuis: in rebus militaribus præferendus est militiæ socius. Vnde S. Thomas recte colligit quod pater carnalis quoad spiritalia & temporalia præ-

Thom. I.

ferri debet in extrema necessitate, patri spiritali, amico cuilibet, & vxori. Quamuis videam id à nonnullis limitari, quia putant amicum aliquando esse posse adē insignem, vt præferendus videatur alicui patri, qui parum fuerit erga filium beneficus. Sed vniuersim tamen verum est, quod dixi, quia beneficia à patre accepta omnium sunt maxima & antiquissima. Neque tamen negauerim quod aliquando insignis amicus debet præferri consanguineo qui non est valde proximus imò extra casum necessitatis pater & filius spiruales, & vxor præferri possunt parentibus carnalibus. Quæ omnia persequuntur latissimè Valentia, Suarez, Coninx.

Dico quintò, inter eos qui nullo modo, vel qui æqualiter sunt coniuncti, tenemur eos magis amare qui sunt sanctiores. Ratio est, quia illi sunt Deo magis coniuncti & magis similes idē sunt magis digni amore. Et in hoc tantum ordo charitatis qui est in via mutabitur in patria vbi nulla erit necessitudo, quam illa quæ oritur ex similitudine præstantiori secundum gratiam & beatitudinem vt docet S. Thomas art. 13. sed non dubito tamen, quin etiam in patria coniunctio naturalis & spiritalis quæ fuit in via, sit etiam occasio magis amandi appetitiue coniunctiores quam sanctiores. Si tamen semper excipias fontes geminos salutis Christum & Mariam, aut alios eximia sanctitate omnibus maiores.

Ad primam, respondeo S. Augustinum voluisse tantum quod omnes Proximos eadem charitate propter Deum, & in ordine ad æterna bona diligere tenemur, vt docet S. Thomas art. 6. etiam Proximus diligatur propter solam Dei bonitatem, magis tamen diligitur qui magis est coniunctus vt satis probatum est.

Ad secundam, respondeo quod quamuis ratio diligendi sit Deus, regula tamen ad cognoscendum, quas personas magis velit diligi à nobis est coniunctio ad diligentem, quia gratia perficit, & non destruit naturam.

Ad tertiam satis patet ex dictis quinam sint nobis magis coniuncti, & quænam bona debeant singulis expecti.

QVÆSTIO III.

De interno actu charitatis
S. Thomas q. 27. & seq.

Non satis est dixisse quid amet charitas, propter quid illud amet, & quonam ordine amet, nisi dicatur etiam quibus modis amet. Hic enim internus est actus charitatis de quo videntur explicari debere quatuor, primum sit quidditas, seu quinam sint interni actus charitatis & quid illi sint. secundum præcipuæ illius proprietates. Tertium obligatio & necessitas. Quartum causæ ad illum influentes & effectus orti ex eo.

SECTIO I.

Quinam sint proprii actus Charitatis.

De solis actibus Charitatis elicitis hic ago, quorum videlicet materiale obiectum Deus est vel Proximus, vel nos ipsi, formale immediatum est perfectio increata Dei. Sunt autem illi partim prosequutiui dilectio, desiderium, gaudium, spes & audacia, partim auersatiui odium, fuga, dolor, timor, desperatio, ira.

LLII

§. I.